

GLEDALIŠKI LIST
DRAME SNG

1960-61

5

Dopisniki »Gledališkega lista« Drame SNG v tujini: Mikołajtis Ziemovit, Warszawa, za Poljsko; — dr. Miroslav Pavlovsky, Brno, za Češkoslovaško; — Ossia Trilling, London, za Anglijo in Francijo; — dr. Friedrich Langer, Wien, za Avstrijo; — Fred Alten, Basel, za Švico; — dr. Paul Herbert Appel, Hamburg, za Zvezno republiko Nemčijo in Gerhard Wolfram, Berlin, za Demokratično republiko Nemčijo.

Gledališki list Drame Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani. — Lastnik in izdajatelj Slovensko narodno gledališče Ljubljana. — Urednik Lojze Filipič. — Osnutek za naslovno stran: Vladimir Rijavec. — Izhaja za vsako premiero. Naslov uredništva: Ljubljana, Drama SNG, poštni predal 27. — Naslov uprave: Ljubljana, Cankarjeva cesta 11. — Tiska tiskarna Časopisnega podjetja »Delo«, Ljubljana. — Številka 5, letnik XL., sezona 1960—1961.

GLEDALIŠKI LIST
DRAME
SLOVENSKEGA
NARODNEGA GLEDALIŠČA
LJUBLJANA
SEZONA 1960/61 — ŠTEV. 5
ŠTIRIDESETI LETNIK

NIKOLAJ VASILJEVIČ
GOGOLJ
ZENITEV

NIKOLAJ VASILJEVIČ GOGOLJ

ŽENITEV

Popolnoma neverjeten dogodek v dveh dejanjih

Prevedel: JOSIP VIDMAR
Režiser: IGOR PRETNAR k. g.
Scena: VLADIMIR RIJAVEC
Kostumograf: MIJA JARČEVA
Lektor: prof. MIRKO MAHNIČ

O s e b e :

Agatja Tihonovna, trgovčeva hči, nevesta MILA KAČIČEVA
Arina Pantelejmonovna, teta ELVIRA KRALJEVA
Fekla Ivanovna, posredovalka VIDA JUVANOVA
Podkoljosin, aktiven dvorni svetnik . . STANE POTOKAR
Kočkarjov, njegov prijatelj BERT SOTLAR
Jajčnica, eksekutor FRANCE PRESETNIK
Anučkin, pehotni častnik v pokoju . . JANEZ ROHAČEK
Ževakin, pomorščak MAKS FURIJAN
Dunjaška, hišna HELENA ERJAVČEVA
Starikov, gospodar JOŽE ZUPAN
Stjepan, Podkoljosinov sluga ALEKSANDER VALIČ

Godi se v prvi polovici minulega stoletja.

*Sceno in kostume izdelale gledališke delavnice SNG pod vodstvom
ravnatelja ing. arch. ERNESTA FRANZA.*

Inspicent: VINKO PODGORŠEK
Sepetalka: HILDA BENEDIČIČEVA
Lasuljar in masker: ANTON CECIČ
Frizerka: ANDREJA KAMBIČEVA
Razsvetljava: LOJZE VENE in VILI LAVRENCIČ
Odrski mojster: VINKO ROTAR

NIKOLAJ VASILJEVIČ GOGOLJ IN NJEGOVA »ŽENITEV«

Ko tavamo po veliki, grozljivo plastični in slikoviti panorami sveta, ki ga je Nikolaj Vasiljevič Gogolj iztrgal času in trenutku, ga z ustvarjalno roko umetnika zaustavi v njegovem toku in ga oblikoval v veličastno, nepozabno estetsko podobo, v mojstrovino, ki živi in bo živela kot neizprosno odkritosrčen umetniški odtis dobe, — in ko nato skušamo z mislijo objeti umetnikovo življenje, se nam misel ustavi ob tisti temni, čudni, težki noči 11. februarja 1852, ko je umirajoči, do kraja izmučeni in že versko blazni Nikolaj Vasiljevič sežgal svoje rokopise.

Tragični dogodek nam je ohranjen v naslednjem zapisu (cit. po N. Vodovozovu):

»Ob treh zjutraj, ko so vsi v hiši spali, je prebudil svojega slugo in ga vprašal, ali je v drugi sobi — v spalnici — toplo.

»Mrzlo je,« mu je odgovoril.

»Daj mi površnik,« je rekel Gogolj, »pa pojdiva, nekaj moram tam urediti.«

In je odšel v spalnico s svečo v roki.

Ko je stopil v sobo, je ukazal odpreti peč kolikor mogoče potihoma, da bi se kdo ne prebudil. Nato je vzel iz omare ovoj, vzel iz njega sveženj zvezkov, povezanih s trakom, ga spustil v peč ter zažgal s svečo iz svojih rok. Gogoljev sluga se je ovedel, pal pred njim na kolena in jel govoriti:

»Gospod, kaj delate? Stojte!«

»To ni moja stvar,« je tiho odgovoril Gogolj.

Medtem je začel ogenj ugašati, ko so pogoreli robovi zvezkov, ki so bili trdno povezani. Gogolj je to opazil in potegnil ves sveženj iz peči, razvezal trak in začel metati vanjo liste papirja tako, da bi jih ogenj lažje zajel. Ko so zgoreli vsi rokopisi, se je Gogolj prekrizal, vrnil v prvo sobo, legel na divan in zajokal.

Grozljivo in protinaturno je, kadar ogenj požira umetniška dela, kadar gore knjige in rokopisi, a dvakrat grozljivo in protinaturno je, če umetniške stvaritve preda uničenju sam umetnik, ki jih je ustvaril.

Ne vemo zasledljivo, ali ni poleg drugega dela »Mrtvih duš« tedaj zgorelo še več Gogoljevih umetniških del, ki bi, če bi bila ohranjena, širše, še popolneje in še jasneje zaokrožila življenjski opus Nikolaja Vasiljeviča ter obogatila zakladnico klasičnih, nadčasovno pomembnih umetnin svetovnega slovstva.

Kajti kot je sam Nikolaj Vasiljevič formuliral Puškinovo mnenje in sodbo, je bil Gogolj v vsej svetovni književnosti prvi, ki je bil »v toliki meri sposoben, da v živih in sočnih barvah naslika vsakdanjega življenja majhnost in bedo, ničevost in praznoto povprečnega človeka ter poda vse te siromašne in tegobne, človeškemu pogledu največkrat skrite lastnosti s tolikšno silo.«

N. V. Gogolj se je začel že zelo zgodaj intenzivno zanimati za gledališče: obiskoval ga je od otroških let in kot gimnazijec je sodeloval v dijaških predstavah.

Ko je kot abiturient l. 1829 prišel v Petrograd in kot literat-začetnik doživel prvi udarec kritike, je skušal postati poklicni igralec.

Obiskal je ravnatelja Aleksandrinskega gledališča v Petrogradu, kneza Gagarina, in prosil za angažma.

»Ali ste kdaj igrali, ga je vprašal Gagarin.

»Nikoli, vaša svetlost.»

Gogolj ni maral govoriti o svojih nastopih na gimnazijskem odru.

Gagarin se je namrščil.

»Ne mislite, je dejal s pomembnim poudarkom, da more biti vsakdo igralec: za to je treba nadarjenosti.»

»Morda je v meni tudi nekaj nadarjenosti, je skromno, a z dostojanstvom odvrnil Gogolj.

»Morda! Pa v kakšnih vlogah mislite nastopati?»

»Tega zdaj še sam dobro ne vem, a mislim, da bi bile zame dramske vloge.»

Z nasmeškom je pogledal ravnatelj šibkega prosilca, ki je stal pred njim, ter porogljivo pripomnil:

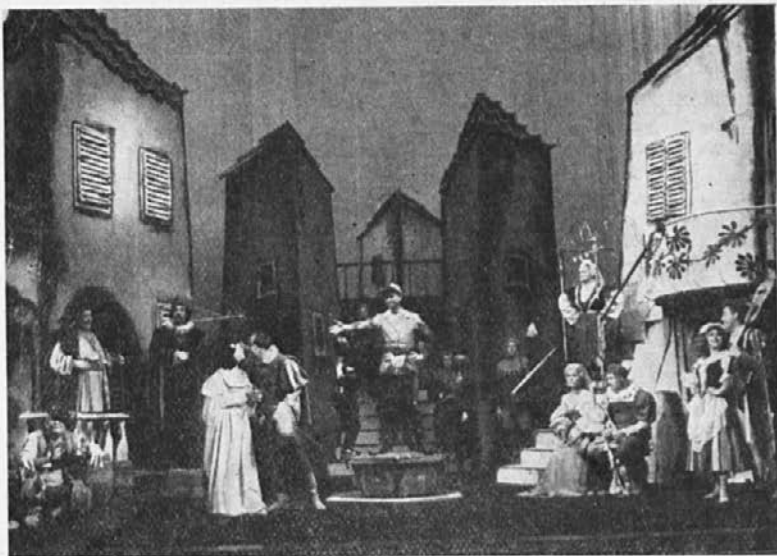
»No, gospod Gogolj, po mojih mislih bi se v komediji bolje odrezali; sicer pa je to vaša stvar.»

Gogolj je moral opraviti preizkušnjo. Dalj so mu brati monolog iz »Dimitrija Donskega« in »Andromahe«. Bral je preprosto, brez vsake deklamacije, in ker ni znal besedila na izust, se mu je pogosto zatikalo. Njegov izpraševalec, nadzornik družine A. J. Hrapovicki, ki je bil vaju povsem drugačnega načina branja, da mu igralci pri dramatičnih monologih vpijejo z obupnimi kretnjami, je bil razočaran ter je sporočil Gagarinu, da se je Gogolj-Janovski pri izpitu pokazal kot povsem nezmožen ne le za tragedijo ali dramo, marveč tudi za komedijo.« (Cit. po N. Vodovozovu.)

Z angažmajem in kariero gledališkega igralca seve ni bilo nič.

Nekaj let za tem, leta 1835 je Nikolaj Vasiljevič bral prvo verzijo »Zenitve« ožjemu prijateljskemu krogu literatov in gledaliških delavcev. Pesnik Sergej Aksakov je v svojih »Spominih« ohranil pričevanje o tem večeru: »Gogolj je bral — ali bolje rečeno — igral svoje delo tako mojstrsko, da mnogi, in to resnični izvedenci, še vedno zatrjujejo, da ta komedija kljub dobri igri igralcev na odru ni učinkovala tako zaokroženo, enotno in predvsem še zdaleč ne tako komično kot takrat, ko jo je bral sam pisatelj.«

Obe pričevanji — drugo ob drugem — sta zelo poučni: jasno je, da Nikolaj Vasiljevič pri Gagarinu nikakor ni mogel uspeti. Prinesel je s seboj nekaj, pred čemer so tedaj v ruskem teatru previdno in trdno zaklepali vrata. Prinesel je s seboj nekaj, kar je pozneje — v docela drugi zvezi — sam formuliral: »Dajte nam ruske značaje, dajte nam nas same...!« In drugje: »Kje pa je naše življenje? Kje smo mi z vsemi sodobnimi strastmi in značilnostmi? Ko bi v naših melodramah videli vsaj senco vsega tega! Toda naša melodrama kar najnesramneje laže... Kaj naj počnemo s temi ljudmi..., ki ni v njih nobene prave strasti, niti nimajo jasno izoblikovanega obraza?« In zopet: »Naj živi komedija! Če se smejemo, se smejmo krepko in le stvarjem, ki res zaslužijo vseplošen posmeh.«

Marin Držić - Marko Fotez - Mirko Rupel: »Boter Andraž«. Režija: France Jamnik, scena: ing. arch. Niko Matul, kostumi: Alenka Bartolova. — Zaključni prizor komedije.

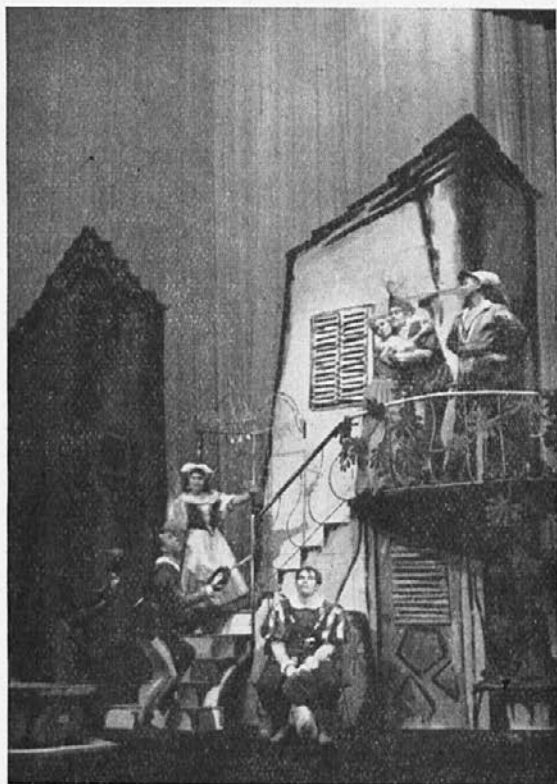
»Ženitev« je N. V. Gogolj začel pisati l. 1833, končal pa jo je l. 1842, torej je na njaj delal devet let. Osnutek komedije se močno razlikuje od sedanje, zrele verzije: upodabljanje značajev je bolj grobo, komika mestoma bolj cenena in bučna, čeravno že v osnutku prevladuje pristni Gogoljev humor. Primerjava kaže, da je Nikolaj Vasiljevič v predelavi vse preveč hrupne poudarke ublažil in prepoudarjena, preglasna mesta utišal.

Krstna predstava »Ženitve« je bila v Petrogradu 9. decembra 1842, premiera v Moskvi pa 5. februarja 1843.

Obe uprizoritvi sta — podobno kot nekaj let poprej »Revizor« — naleteli na ostro zavrnitov in hud odpor obiskovalcev in kritikov. Igralci, obiskovalci in kritiki niso bili ne pripravljene ne sposobni, da bi pravilno razumeli, sprejeli in ocenili gledališko delo, ki je pomenilo prelom v komedijskem žanru tako glede na vsebino kot glede na stil. Edini V. G. Belinski je spoznal pomembnost dogodka in veličino Gogoljevega dela ter zapisal: »Neuspeh »Ženitve« je za avtorja triumf, za publiko pa dokaz duhovne revščine.«

Gogoljeva »Ženitev« po slovstveni vrednosti sicer ne dosega »Revizorja«, vendar je izredno pogumna, ostra in dosledna satirična umetniška izpoved, ki je s svojo brezkompromisno umetniško odkritosrčnostjo, plastiko človeških podob, gledališko živostjo, polnostjo in humornostjo prerasla okvire dobe, v kateri je zakoreninjena in ki jo prikazuje, ter se uvrstila v klasične, vedno žive, vedno aktualne dramske umetnine.

Vsa moč, ves duh in vsa učinkovitost »Žemitve« je v njenih značajih; je komedija grenkega, moliérskega smeha, realistična satirična parodija na ljubezen brez ljubezni, na človeške odnose, ki so bili devalvirani na stopnjo brozdušnih trgovskih poslov, satirična parodija na topoumnost, lenobnost, bedno majhnost, človeško amorfnost, praznoto, neumnost («Na oder z ... njo, da se ji bo vse posmehovalo,« je nekje zapisal Gogolj); neizčrpna gledališka zakladnica, h kateri se vedno znova vračajo gledališča, režiserji in predvsem zreli igralci, ki žele preizkusiti svojo ustvarjalno potenco v živem ognju Gogoljeve umetnosti in njegovih velikih odrskih podob. In ne le preizkusiti svojo ustvarjalno potenco, marveč predvsem z oživiljenimi Gogoljevimi figurami izpovedati svojemu času grenke resnice o Gogoljevih ljudeh in — tudi o nas samih danes in tukaj.

Aleksander Valič kot Popiva, Mila Kačičeva kot Katrina, Andrej Kurent kot Drejče, Duša Počkajeva kot Lavra, Jurij Souček kot Her Hans in Drago Makuc kot Medeš v »Botru Andražu«.

NIKOLAJ VASILJEVIČ GOGOLJ IGRALCEM

Najbolj je treba paziti, da bi ne zapadli v karikaturu. Nobena stvar ne sme biti pretirana ali trivialna, niti v najbolj neznatnih vlogah ne. Nasprotno, igralec se mora truditi, da bi bil bolj skromen, bolj preprost in nekako bolj imeniten kot je v resnici oseba, ki jo predstavlja. Čim manj bo igralec mislil na to, da bi pripravljaj publiko v smeh in da bi bil smešen, toliko bolj bo prihajala do izraza smešnost njegove vloge. Ta smešnost se bo kazala prav v resnosti, s katero se vsaka oseba ukvarja s svojimi posli. Vsi se naglo in skrbno, celo goreče ukvarjajo s svojim delom, kot da jim je to najbolj važna naloga v življenju. Samo gledalec od strani vidi nesmiselnost njihovih skrbnosti. Toda oni sami se ne šalijo, pa tudi ne mislijo, da se jim kdo smeje.

Razumen igralec se mora truditi, da še prej, preden ujame drobne posebnosti in zunanje lastnosti osebe, ki jo prikazuje, spozna občečloveško izraznost vloge.

Preučiti mora glavno in prvenstveno skrb vsake osebe, na kateri temelji njeno življenje, skrb, ki ji predstavlja stalni objekt misli, večni žebelj, ki ji kljuva v glavi. Ko se dokoplje do te glavne skrbi osebe, ki jo predstavlja, se mora igralec z njo tako močno prežeti, da misli in težnje te osebe postanejo njegova lastnina in da ostanejo z njim tesno povezane — in v njem — ves čas predstave.

Ni potrebno, da bi zelo skrbel za posamezne prizore in drobnarije. Te bodo prišle same od sebe uspešno in učinkovito, če igralec niti za trenutek ne zavrže iz glave tistega žeblička, ki se je zapičil v glavo njegovega junaka. Vsi detajli in atributi, ki se jih zna tako uspešno posluževati tudi igralec, ki zna oponašati in ujeti hojo in kretnje, a vendarle ne ustvari celotne vloge — niso nič drugega kot barve, ki jih je treba nanesti šele tedaj, ko je slika končana in zvesto oblikovana. So ogrinjalo vloge, ne pa njena duša, zato je treba najprej ujeti prav to dušo, ne pa njeno ogrinjalo.

»ŽENITEV« 1961

Osamljena, dobro situirana blondinka, petintridesetletna, vitka, iz dobre družine, izvežbana gospodinja, bi ne bila nenaklonjena misli na **možitev** z akademsko naobraženim, neodvisnim, finim gospodom, tudi vdovcem ali razvezanim brez škrivde in brez otrok, do 55 let starim, ki ima **komfortno, prostorno** stanovanje v predvojni hiši ali vili z garažo. Imam možnost nabave avtomobila in najsodobnejših gospodinskih aparatov u. inozemstva. — Pišite pod šifro »Pomladno prebujenje« in priložite fotografijo.

(IZ MALIH OGLASOV — 1961)

NOVE KNJIGE

KNJIŽNICA
MESTNEGA
GLEDALIŠČA

Med zadnja knjižna presenečenja, ki jih je pripravilo Mestno gledališče v Ljubljani, uvrščamo z veseljem dve zanimivi knjižici; prva je Javorškov **HARLEKINOV PLASČ**, druga pa zbornik **STO PREMIER**.

HARLEKINOV PLASČ je simboličen naslov za zapiske o evropskem gledališču našega stoletja. Pisec se je lotil nelahke in zamotane naloge pa je popeljal slovenskega bralca po poteh, ki vodijo od Antoina, Reinhardta in Stanislavskega preko francoskih kartelistov do Vilarja in Brechta. Snov je kajpada tako obširna, da bi jo bilo mogoče temeljito obdelati v nekaj knjigah; avtorju torej ni kazalo drugega, kakor da naniza nekaj osnovnih podatkov in v bežnih orisih pokaže na značilne črte posameznih odrskih ustvarjalcev. Priznati mu je treba, da je to storil s tolikšno suverenostjo in pronicljivostjo, s tolikšno zavzetostjo in z jedrnatim jezikom, da je njegovo pisanje prešlo meje skopega opisa in postalo prvi tehtnejši prispevek k zgodovini svetovnega gledališča v slovenskem jeziku.

Javorškovi zapiski so fragmentarni, predstavljajo pa zgoden zapis o poznih dogodkih v evropskem gledališkem življenju; ob njih je toliko bolj očitna potreba po obširnejšem priročniku za študij domačega in tujega gledališča, ki nam ga že dolga leta obljublja in še vedno ne dajo. Spričo takih vrzeli, ki jih ne občutijo samo gledališki ljudje, marveč tudi šolniki in študentje, pač težko verjamemo, da bo gledališka izobrazba dosegla pri nas tako rast, kakršno si želimo.

Naslov **STO PREMIER MESTNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI** dovolj zgovorno priča, da gre za pomemben jubilej, ki je našel svoj odraz tudi v tiskanem zborniku. Mestno gledališče bolj kot katerakoli gledališka hiša v Sloveniji skrbi za publiciteto in dokumentacijo svojega dela. Rednim letnim zbornikom se je zdaj pridružil še jubilejni pregled doslej igranih del, v katerem urednik s skrbljivo in uglajeno besedo vodi bralca od slike do slike. Pregled kaže pestro repertoarno paleto Mestnega gledališča v preteklih letih in razvojno pot, ki se vse bolj usmerja k domačim odrskim stvaritvam, številke pa pričajo o vse večji priljubljenosti tega ansambla in o organizacijski spretnosti vodstva. Knjiga bo obiskovalcem Mestnega gledališča prijetno oživila spomin na doživete predstave, slovenskemu gledališkemu zgodovinarju pa bo močno olajšala delo.

GERHARD WOLFRAM:

UMETNOST IN ŽIVLJENJE TESNO POVEZANA

OD NAŠEGA BERLINSKEGA
DOPISNIKA

(Nadaljevanje iz št. 3)

Vse to je kot velik pregled ustvarjalnih dosežkov našlo najlepši izraz pred nekaj tedni na drugem delavskem festivalu, ki je bil v okraju Karl Marx Stadt.

Ta festival, ki je vsako leto v drugem okraju naše republike, je nastal na inicijativo naših sindikatov in je velika parada dela poklicnih in ljudskih umetnikov iz vse republike, ki so povabljeni, da na njem sodelujejo s svojimi najboljšimi stvaritvami. Naše gledališče je doletela čast, da sme nastopiti na tem delavskem festivalu s tremi svojimi uprizoritvami. V majhnem mestecu Aue v Krkonoših (Erzgebirge), ki je postalo znano po rudnikih urana, smo uprizorili Ewana Mac Colla »Akcijo oljčna vejica«, ljubko,

M. Furijan kot Trlica, S. Potokar kot Dunja, S. Sever kot Klobčič,
D. Makuc kot Pisk, F. Presetnik kot Smuk in A. Valič kot No-
sàn v Shakespearovi komediji »Sen kresne noči«.

sodobno prirejeno »Lysistrato«. To delo je pri nas pred leti režirala Joan Littlewoodova, igrali smo ga nad stokrat, toda predstava tu v Aue je bila od vseh doslej najboljša. To je bil uspeh publike.

Že popoldne, ko smo prispeli z našimi avtobusi v Aue, se je tudi nas polastilo praznično razpoloženje, ki je vladalo v mestecu. Ulice so bile okrašene, povsod je bilo živahno vrvenje; na mnogih krajih mesta so bile kulturne prireditve, ljudje so bili praznično oblečeni, vladala je nekakšna »kulturna atmosfera«. Prisrčno so nas pozdravili. Precej velika dvorana v zelo lepo urejenem kulturnem domu je bila nabitá polna. Publika je izžarevala tisto radovedno vznemirjenost, ki preide tudi na igralca in deluje indirektno ustvarjalno. To je prav oni nenavadni pojav, ki napravi gledališčni večer enkrat, kot skupno dejanje umetnikov in gledalcev. Naši igralci, čeprav utrujeni in izčrpani od osemurne vožnje v poletni vročini, so se vključili v to atmosfero in prekosili sami sebe. Aplavza ni hotelo biti konca; povabili smo naše gledalce, naj posede, če to želijo, z nami in v sosednji dvorani. Predstava se je končala ob dvaindvajsetih in ko smo ob pol dveh šli domov, ker smo imeli še dobro uro vožnje do prenočišč, so imeli naši prijatelji za to našo željo le malo razumevanja.

In prav tako kot v Aue, se nam je naslednji dan godilo v Karl-Marx-Stadtu s predstavo »Čas naprej« Valentina Katajeva, ter dan za tem z našo pravzaprav precej samovoljno zamišljeno, štiriurno Schillerjevo dramo »Razbojniki«. Vmes smo obiskovali tovarne, imeli prijateljske sestanke, debate in končno še slavnostni sprejem, ki so ga priredili delavci velikega industrijskega obrata našim umetnikom in tehničnemu osebju. O teh dogodkih ne bi več poročal, ker smo imeli čast sestati se v tem mestu z jugoslovansko delegacijo sindikata umetnikov in ti so morda že sami o tem pripovedovali.

Tisto, kar je prevzelo v teh dneh nas in vsa ostala gledališča, ki so smela gostovati v Karl-Marx-Stadtu, je bilo veliko potrdilo, da je boj za socialistično ljudsko gledališče pokazal, da je nova gledališka umetenost našla spoštovanje in ljubezen ljudstva, ki jo občuti kot svojo stvar. Kdor pozna zgodovino nemškega gledališča in ve, kako globok prepad je nastal med umetniki in ljudstvom v mnogih decenijah imperialistične družbe, kako osamljeno in zagriženo so se največji umetniki borili s problemom razdvojenosti, če se niso hoteli podrediti, bo lahko presodil, kaj pomenijo za nas ta festivalska doživetja. Razumel pa bo tudi, zakaj smo prav tu našli toliko moči, ki nam je potrebna, da izpolnimo velike naloge, ki so še pred nami. In končno bo tudi razumel, zakaj sem posvetil prav tem dogodkom toliko pozornosti.

Zdaj še nekaj novic. Pripravljajo se zanimivi poskusi na področju interpretacije klasikov. Na Komornem odru Nemškega gledališča v Berlinu je Wolfgang Langhoff na novo zrežiral Lessingovo igro »Minna von Barnhelm« v zelo samosvoji, od večine odklonjeni zamisli. Trudil se je predvsem poudariti satiro, ki je v tem delu naperjena proti razmeram v Prusiji, je pa pri tem zgrešil smoter. Zabavo, ki jo ta večer nudi samim igralcem, gledalec pogreša in se zato sprašuje, zakaj spada to delo h klasičnim nemškim veselim igram. Toda ta eksperiment ponovno dokazuje pomembno osebnost umetnika-režiserja in sposobnost zrele igralske družine.

W. Shakespeare: »Sen kresne noči«. Režija: dr. B. Kreft, scenarj. arch. N. Matul, kostumi: M. Matulova, koreograf: Š. Suhl.

Med Mestnim gledališčem v Dresdenu in našim gledališčem, se je razvila polemika zaradi izkušenj ob režiji »Razbojnikov«. V Dresdenu je namreč Martin Hellberg režiral to Schillerjevo očarljivo mladostno dramo s pomočjo vseh gledaliških in igralskih efektov, ki so mu bili dostopni, kot zgodbo, polno živčne napetosti, v smislu večnega problema mladine, medtem ko je naša predstava v režiji Maxima Valentina in Hansa Dieter-Mückeja skrbno pazila na to, da prikaže in razloži zgodbo bratov Moor v okviru zgodovinskih dejstev kot zgrešen poskus individualističnega uveljavljanja mladega nemškega meščanstva. Obe predstavi bosta gotovo nudili še mnogo možnosti za razpravo, ki bo vsem nam pomagala razčistiti važna vprašanja interpretacije nemške klasike.

Tudi dolgo pričakovano ponovno uprizoritev »Beraške opere« »Berlinskega ansambla« lahko štejemo med novosti v režiji klasičnih del. Erich Engel, režiser krstne predstave, jo je tudi zdaj režiral satirično, domiselno in v atraktivni zasedbi, tako da ni čudno, če na plakatih, ki najjavljajo to delo, vedno piše »razprodano«. Enak uspeh je dosegla umetniško dovršena predstava »Majavi vzpon Artura Uia« Bertolta Brechta v režiji dveh gledalnih učencev tega gledališkega genija, Manfreda Welkwertha in Petra Palitzscha. Zdaj pripravlja »Berlinski ansambel« delo iz življenja naše republike, ki ga je napisal mladi, talentirani dramatik Helmut Baierl, glavno vlogo, gospo Flinz, pa bo igrala Helena Weigel, ki jo že dolgo nismo imeli priložnosti občudovati v kakih novi vlogi. Istočasno pripravlja »Nemško gledališče« »Holandsko nevesto« Erwina Strittmatterja, ki je eden naših najpomembnejših romano-

**W. Shakespeare: »Sen kresne noči«. Režija: dr. B. Kreft,
scena: N. Matul.**

piscev. Igra pripoveduje v obliki kronike o razvoju kmečkega dekleta v eni izmed naših vasi. Obe krstni predstavi pračakujemo tu z velikim zanimanjem.

Novo delo »Skrbi in moč« Petra Hacka pa je že doživelo pred nekaj tedni krstno predstavo v Semitenbergu, tako rekoč kot poskus za predstavo v Berlinu ki naj bi bila v »Nemškem gledališču«. Debate o tem delu so zelo burne. Obravnava namreč probleme delavskega razreda in njegove borbe za večjo produktivnost, važno, osrednjo temo, vendar vse kaže, da talentirani avtor še ne obvlada povsem upodabljanja naše sedanosti. Intelektualizem, s katerim se skuša približati temu problemu sedanosti, terja kljub veliki resnicoljubnosti avtorja ugovor proti obnašanju in življenju nastopajočih delavcev in pripelje resno mišljeno delo na rob burke. Počakati bo treba, če in koliko bo uspelo odpraviti pri uprizoritvi v velikem berlinskem gledališču to slabost.

Vsa omenjena nova dela niso pomembna samo zaradi važne tematike, ampak tudi zaradi svoje literarne tehtnosti in predstavljajo skupaj z deli Heinerja Müllerja in Alfreda Matuscheja, ki so tudi v našem repertoarju, važno stopnico v nadaljnjem razvoju naše nove dramatike.

To je merilo in obveznost hkrati in ne bom zamolčal, da bodo potrebni še veliki naporji za ustvaritev te ravni v vsej širini našega dramskega delovanja.

Izpodbude, ki so jih dobili avtorji, režiserji in igralci na delavskem festivalu, bodo brez dvoma že v kratkem času rodile sadove. O tem smo vsi trdno prepričani.

Prev. Gerhard Hetzl

OSSIA TRILLING:

PRIHODNOST STRATFORDA

(OD NAŠEGA LONDON-
SKEGA DOPISNIKA)

Značilno za gledališko življenje v Angliji je dejstvo, da je Shakespearov »Memorial Theatre« tvegala pridobitev nove gledališke hiše v Londonu. Od decembra 1960 igra drugi igralski ansambel redno v »Gledališču Aldwych« (ki ga ne smemo zamenjati z gledališčem »Old Vic«). Sezono je otvorila tragedija Johna Webstra iz 17. stoletja »VOJVODINJA IZ MALFIJA«; tu je Peggy Ashcroft odlično zaigrala vlogo italijanske vdove, ki se strastno vname za svojega služabnika in se z njim naskrivaj poroči. To povzroči ljubosumnost njenih bratov, grofa in kardinala, ki skujeta zaroto, da bi uničila svojo sestro in njenega ljubimca. Vse glavne osebe umrejo nasilne smrti, prav kot v »Hamletu«, čeprav igri manjka veličastna poezija Shakespearove tragedije. Kljub temu pa je v drami mnogo poetične lepote. Druga predstava, »KAR HOČETE«, je bila že na repertoarju stratfordskega gledališča in so z njo gostovali že v Moskvi ter v Leningradu.

Najnovejša pridobitev njihovega sporeda je bila »ONDINA«, pravljica za odrasle. Premiera je bila januarja letos. Avtor je francoski dramatik Jean Giraudoux, delo pa je povzeto po neki stari nemški pravljici. Režiser je bil 30-letni ravnatelj gledališča Peter Hall. Vloga 15-letne vodne vile, ki se zaljubi v človeka, je upodobila Leslie Caron, ravnateljeva žena in bivša balerina, rojena v Parizu. To je njena druga vloga na angleškem odru. Leslie Caron je sila inteligentna in fizično lepa, kar ji oboje koristi pri tej vlogi. Naslednja igra, ki jo prav zdaj pripravljajo, je novo delo angleškega dramatika Johna Whitinga z naslovom »HUDIČI« (The Devils«). Snov za to dramo je dala dokumentarna knjiga Aldousa Huxleja »The Devils of Loudun«, ki opisuje zgodovinsko zgodbo iz Francije v 17. stoletju, ko so nekega duhovnika obdolžili zvez s hudičem in čarovništva ter ga po državni obsodbi usmrtili. Podobno kakor znana drama Arthurja Millerja »ČAROVNICE IZ SALEMA«, izraža protest proti krivičnosti ter razkrinkuje skrite vplive razrednih predsodkov in interesov, ki izkoriščajo nevednost in praznovrje ljudstva. Njegova kritika katoliške cerkve si je nakopala nevoljo britanskega cenzorja, ki je na mnogih krajih spremenil tekst, da se ne bi zameril verski in moralni občutljivosti. Glavno vlogo nune, ki jo izda obtoženec v sodnem procesu, igra Dorothy Tutin, sceno pa je oskrbel irski arhitekt Sean Kenny.

Naslednje tri predstave — vsega jih ima londonski ansambel v repertoarju šest — bodo Anouilhov »BECKET« ali »CAST BOŽJA«, igra, ki jo v Parizu igrajo že drugo leto; vsebina je zaplet med Thomasom Becketom, canterburyjskim nadškofom in angleškim kraljem Henrikom II.; dalje A. P. Čehova »ČESNJEV VRT«, ki ga bo režiral znameniti francoski režiser Michel Saint-Denis; in končno Brechtov »KAVKAŠKI KROG S KREDO«. Medtem je bila

naznanjena tudi prihodnja sezona v Stratfordu, ki se začne 4. aprila 1961 z »MNOGO HRUPA ZA NIČ«, Drugih pet predstav: »HAMLET«, »RIHARD III.«, »KAKOR VAM DRAGO«, »ROMEO IN JULIJA« (režiser Peter Hall), in »OTHELLO«, ki ga bo režiral italijanski režiser in scenograf Franco Zeffirelli, z Johnom Gielgudom v naslovni vlogi. Odlična 73-letna angleška igralka Edith Evans bo igrala dojiljo v »Romeu in Juliji«, sceno pa bo pripravil Sean Kenny. Njemu je bila poverjena tudi naloga, da prenovi stratfordsko gledališče ob koncu sezone — t. j. novembra. Namerava popolnoma odstraniti edino vrsto balkona in predelati dvorano tako, da bo segal oder do sedežev v prvi vrsti brez proscenija. Na ta način lahko igramo Shakespearova dela s potrebno intimnostjo, kot si jih je zamislil umetnik, ter s čim manjšim številom prekinitvev in zunanjih odrskih efektov. Govorjena beseda — poezija — bo najvažnejši činitelj.

25 NARODOV NA PARIŠKEM FESTIVALU

Štiri socialistične države in prvič tudi deset novih držav, ki se še niso predstavile v Parizu, se bo udeležilo festivala 1961 v Gledališču narodov. Letos bo otvoritev 10. aprila. Sovjetska zveza, ki se je doslej predstavila z moskovskim Hudožestvenim teatrom, leningrajskim Gledališčem Gorkega in ansamblom Berjozka, bo letos poslala na festival Vahtangovo gledališče z dvema predstavama: Gogoljevim »REVIZORJEM« in »IRKUTSKO ZGODBO« A. N. Arbuzova (delo je bilo medtem sprejeto v repertoar Drame SNG — Op. ur.).

Med 34 ansamblov iz 25 držav, ki bodo skupno uprizorili nad 130 predstav — 47 različnih dramskih, opernih in koreografskih del —, so omenjeni štirje iz socialističnih držav. To so: a) Vahtangovo gledališče iz Moskve, b) praška Opera z Janáčkovno opero »IZ MRTVEGA DOMA« (po romanu Dostojevskega) in z novo, doslej še neuprizorjeno opero Prokofjeva, c) budimpeštanska Opera s sporedom Bartokove opere in baleta ter d) ZAGREBSKA OPERA HNK s Čajkovskega »PIKOVO DAMO« in Prokofjeva »ZAROKO V SAMOSTANU«. Trije drugi ruski avtorji se bodo predstavili v dramskem delu sporeda. Ansambel londonskega Royal Court Theatre bo uprizoril prvo igro A. P. Čehova »Platonov«, neka angleška igralska družina bo zaigrala dramatisirano verzijo Tolstojeva »KREUTZERJEVE SONATE« in Schlosspark Theater iz Zahodnega Berlina novo dramo Leopolda Ahlsena z naslovom »RAZKOLNIKOV«. Snov za to dramo je povzeta po Dostojevskem.

Združena arabska republika, Libanon, dve novi afriški republiki, Nigerija in Madagaskar, Južnoafriška unija, Kuba, Čile, Mehika, Peru ter Madžarska se bodo prvič udeležile festivala. Druge soudeležene države — razen že navedenih — so Indija, Japonska, Belgija,

W. Shakespeare: »Sen kresne noči«. Režija: dr. B. Kreft, scena: ing. arch. N. Matul, kostumi: M. Matulova, koreograf: Š. Suih.

Irska, Italija, Španija, Švica, Maroko, Brazilija in ZDA. Prvi španski ansambel, ki mu bodo dovolili igrati Lorcovo »YERMO«, odkar je bil ta španski poet umorjen od fašistov v državljanski vojni leta 1936, bo Teatro de Eslava.

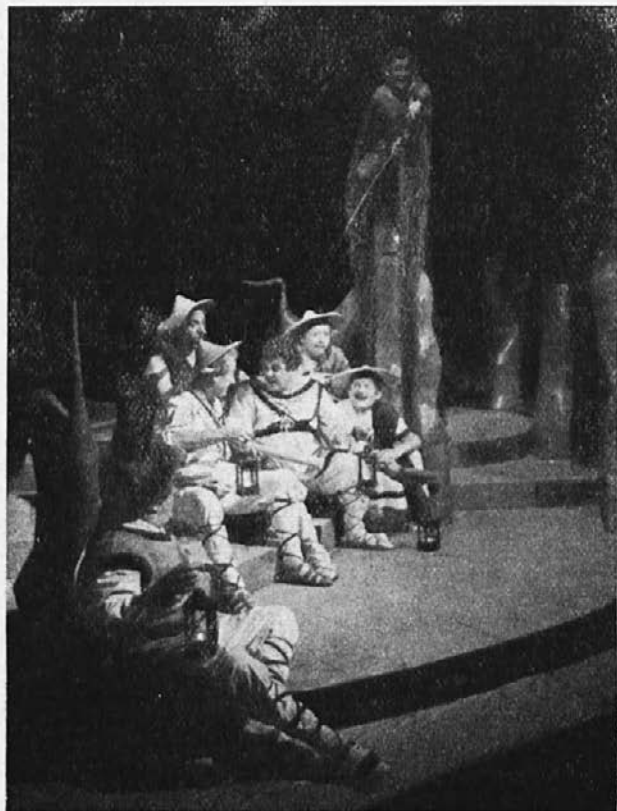
Dve antimilitaristični igri bosta uprizorili napredni gledališči iz Bochuma in Cellea (Nemška zvezna republika): Schéhádéjeve »VIJOLICE« (Bochum) in Arrabalovo »GUERNICA« (Schlosstheater Celle). Za zadnjo je dala snov Picassova umetnina. Schéhádé je libanonski pisatelj, Arrabal pa španski emigrant, živeč v Parizu. Capetownski Cockpit Players nam bodo predstavili domačo igro Basila Warnerja z naslovom »TRY FOR WHITE«, ki napada razizem in diskriminacijsko politiko vlade.

Barbara Jefford, primadona gledališča Old Vic, ki je žela veliko občudovanja na turneji te igralske družine po Moskvi, Leningradu in Varšavi kot Lady Macbeth, bo svečano otvorila vzpo-

redno sezono v malem Théâtre du Vieux Colombier — predstave bodo vzporedno v tem gledališču in v gledališču Sare Bernhardtove — z recitacijskim večerom, naslovljenim: »SHAKESPEAROVE JUNAKINJE«, medtem ko bo irski igravec Michael MacLiammoir s celovečernim recitalom predstavil dela Oscarja Wildea.

Med drugim opernim sporedom so tudi: nova opera Benjamina Brittena »SEN KRESNE NOČI«; neki Orffov program bo izvajala stuttgartska Opera; Blomdahlovo švedsko opero o vesoljski ladji »ANIARA« bo v francoščini izvajala bruseljska opera; Schoenbergovo opero »MOJZES IN ARON« pa Mestna opera iz zahodnega Berlina. Nemško govoreče gledališče bo zastopano tudi s švicarsko igralko Mario Becker in njeno »Schauspieltruppe« iz Züricha. Uprizorili bodo Ibsenovo dramo »ROSMERSHOLM«. Mnogi izmed novih gostov bodo uprizorili mešani folklorni in plesni spored, Indija, Japonska, Egipt in Maroko pa se bodo predstavili z domačimi dramami.

Prev. Z. JERMANOVA

STATISTIČNI PREGLED DELA

IGRALSKI NASTOPI ČLANSTVA DRAME SLOVENSKEGA
NARODNEGA GLEDALIŠČA V SEZONI 1959/1960

IGRALCI:

1. BENEDIČIČ DANILO

Zvezde so večne	Anton	31
Za narodov blagor	Stebelce	2
Dvanajst porotnikov	Glas sodnega pisarja	62
Sneguljčica	Kraljevič	27
Aretej	Avrelij	20
Don Juan	La Violette	23
Orfej se spušča	Mož	4
		<hr/>
		169

2. BENEDIČIČ MARJAN (tudi inspicient)

Zvezde so večne	Vaščan	31
Za narodov blagor	Mlad človek	2
Aretej	Turist	20
	Butler (vsk.)	(3)
		<hr/>
		53

3. BIBIČ POLDE

Zvezde so večne	Gašper	31
Prosti dan	Lars	31
Za narodov blagor	Julijan Ščuka	2
Zivljenje v zagati	Fant	29
Sneguljčica	Frace	27
Aretej	Turist	20
Don Juan	Gusman	23
Češnjev vrt	Popotnik	18
Orfej se spušča	Mož	4
		<hr/>
		185

4. CESAR JANEZ

Zvezde so večne	Dr. Kamin	31
Za narodov blagor	Klander	2
Dvanajst porotnikov	Porotnik št. 3	62
Ornifle	Profesor Galopin	15
Aretej	Magister	20
Češnjev vrt	Simeonov-Piščik	18
		<hr/>
		148

5. ČESNIK STANE

Zvezde so večne	1. partizan	31
Prosti dan	Benny	31
Yerma	Victor (alt.)	(10)
	Rogač	21
Sneguljčica	Maršal (vsk.)	1
Aretej	Turist	19
	Krizip (vsk.)	(4)
Orfej se spušča	Dog »Pes« Hamms	1
		104

6. DRENOVEC LOJZE (upokojenec)

Dvanajst porotnikov	Sodni sluga	60
Aretej	Turist	20
		80

7. FURIJAN MAKŠ

Za narodov blagor	Drugi občinski svetnik	2
Dvanajst porotnikov	Porotnik št. 4	62
Aretej	Hlapec Alfonzo	20
Češnjev vrt	Gajev	18
Orfej se spušča	Stric Pleasant	4
		106

8. GREGORIN EDVARD (dlje časa bolan)

Za narodov blagor	Mrmolja	2
Dvanajst porotnikov	Porotnik št. 9	51
Ornifle	Machetu	15
		68

9. HOMAR ANTON

Zvezde so večne	2. belogardist-ministrant (vsk.)	5
Prosti dan	Oskrbnik	31
Yerma	Prvi moški	21
Dvanajst porotnikov	Porotnik št. 2 (vsk.)	14
	Porotnik št. 5 (vsk.)	3
	Porotnik št. 12 (vsk.)	12
Sneguljčica	Poveljnik straže	27
Aretej	Turist	18
Češnjev vrt	Lakaj Jaša	18
Orfej se spušča	Dog »Pes« Hamms (vsk.)	3
		152

10. JAN SLAVKO (tudi ravnatelj Drame in režiser)

Dvanajst porotnikov	Sodni sluga (vsk.)	2
---------------------	--------------------	---

11. JERMAN IVAN (tudi tajnik Drame)

Prosti dan	Verin prijatelj (vsk.)	2
Dvanajst porotnikov	Porotnik št. 11	62
Aretej	Brezdomovinec B	20

12. KOSMAČ RUDI

Zvezde so večne	2. partizan	31
Yerma	Drugi moški	21
Dvanajst porotnikov	Glas predsednika sodišča	62
Sneguljčica	Lovec	27
Aretej	Turist	20
Don Juan	Don Alonso	23
Češnjev vrt	Gost	18
Orfej se spušča	Mož	4
		<hr/>
		206

13. KOVIČ PAVLE

Prosti dan	Oče	31
Za narodov blagor	Prvi občinski svetnik	2
Dvanajst porotnikov	Porotnik št. 10	62
Don Juan	Gospod Dimanche	23
		<hr/>
		118

14. KRALJ BORIS

Zvezde so večne	Mokorel	31
Za narodov blagor	Dr. Pavel Gruden	2
Dvanajst porotnikov	Porotnik št. 12	50
Aretej	Gaj Anicij — Van der Blooten	20
Don Juan	Don Juan	23
Orfej se spušča	David Cutrere	4
		<hr/>
		130

15. KURENT ANDREJ

Zvezde so večne	Andrej Brinar (alt.)	20
Dvanajst porotnikov	Capitano Gobini (vsk.)	1
Aretej	Porotnik št. 5	59
Don Juan	Dr. Venturi	20
Češnjev vrt	Don Carlos	23
	Trofimov	18
		<hr/>
		141

16. MAKUC DRAGO

Zvezde so večne	Boštjan	31
Za narodov blagor	Kadivec	2
Ornifle	Fabrice	15
Aretej	Cerkovnik	20
Don Juan	Pierrot	23
Češnjev vrt	Jepihodov	18
		<hr/>
		109

17. MIKLAVC BRANKO

Zvezde so večne	Capitano Gobini	30
Ornifle	Doktor Subitès	15
Aretej	Cicerone	20
Don Juan	Berač Frančišek	23
Orfej se spušča	Klovn	4
		<hr/>

18. PODGORŠEK VINKO (tudi inspicient)

Zvezde so večne	Vaščan	31
Sneguljčica	Drugi škrat	26
Ornifle	Novinar	15
Češnjev vrt	Gost	18
Orfej se spušča	Gospod Dubinsky	4
		<hr/> 94

19. POTOKAR LOJZE (upokojenec)

Zvezde so večne	Župnik Dagarin	31
Za narodov blagor	Profesor Kremžar	2
Češnjev vrt	Lakaj Firs	18
		<hr/> 51

20. POTOKAR STANE

Zvezde so večne	Kaplan Gnidovec	31
Za narodov blagor	Dr. Anton Grozd	2
Dvanajst porotnikov	Porotnik št. 9 (vsk.)	11
Aretej	Maître d'hôtel	20
Don Juan	Don Louis	23
Češnjev vrt	Lopahin	18
		<hr/> 105

21. PRESETNIK FRANCE

Zvezde so večne	1. belogardist-ministrant	31
Prosti dan	Christian	31
Dvanajst porotnikov	Porotnik št. 7	62
Aretej	Prvi čuvaj	20
Orfej se spušča	Serif Talbott	4
		<hr/> 148

22. RANER ALI

Zvezde so večne	Kurir	31
Življenje v zagati	Geoffrey	29
Sneguljčica	Tretji škrat	27
Aretej	Turist	20
Don Juan	Ragotin	23
Češnjev vrt	Gost	18
Orfej se spušča	Mož	4
		<hr/> 152

23. ROZMAN LOJZE (dlje časa pri filmu)

Yerma	Juan	21
Sneguljčica	Frice	27
Aretej	Butler	17
Don Juan	Sganarel	23
Orfej se spušča	Val Xavier	4
		<hr/> 92

24. SEVER STANE

Zvezde so večne	Fonza	31
Za narodov blagor	Aleksej pl. Gornik	2
Dvanajst porotnikov	Porotnik št. 8	62
Ornifle	Ornifle	15
Aretej	Aretej	20
		<hr/>
		130

25. SOUČEK JURIJ

Zvezde so večne	Kajetan	31
Za narodov blagor	Siratka	2
Dvanajst porotnikov	Porotnik št. 2	48
Ornifle	Oče Dubaton	15
Aretej	Brezdomovinec A	20
		<hr/>
		116

26. SOTLAR BERT (dlje časa pri filmu)

Zvezde so večne	Andrej Brinar (alt.)	11
Yerma	Victor (alt.)	11
Življenje v zagati	Peter	29
Aretej	Krizip	16
		<hr/>
		67

27. STARIČ BRANKO (tudi inspicient)

Zvezde so večne	Radijski napovedovalec	31
-----------------	------------------------	----

28. ŠKEDL DUŠAN (tudi arhivar Drame, študijski dopust na Poljskem)

Zvezde so večne	2. belogardist-ministrant	26
Prosti dan	Glas v radiu	31
Yerma	Tretji moški	21
Sneguljčica	Maršal (vsk.)	9
Ornifle	Novinar	6
Aretej	Turist	20
Češnjev vrt	Poštni uradnik	17
Orfej se spušča	Mož	4
		<hr/>
		134

29. VALIČ ALEKSANDER

Prosti dan	Verin prijatelj	29
Za narodov blagor	Sluga Peter	2
Dvanajst porotnikov	Porotnik št. 6	62
Aretej	Drugi čuvaj	20
Don Juan	La Ramée	23
Orfej se spušča	Pee Wee Binnings	4
		<hr/>

30. ZUPAN JOŽE

Zvezde so večne	Dominik	31
Za narodov blagor	Tretji občinski svetnik	2
Dvanajst porotnikov	Porotnik — predsednik	62
Sneguljčica	Maršal	17
Ornifle	Glas v telefonu	15
Aretej	Marešalo karabinjerjev	20
Don Juan	Komendnikov kip	23
Češnjev vrt	Postajenačelnik	18
Orfej se spušča	Jabe Torrance	4

192

IGRALKE:

1. DRAGA AHAČIČEVA

—

2. MIRA DANILOVA (honorarna)

Yerma	Dolores	21
Orfej se spušča	Strežnica Porterjeva	3
		24

3. ŠTEFKA DROLČEVA

(v začetku sezone še pri SNG v Trstu)

Orfej se spušča	Lady Torranceova	4
-----------------	------------------	---

4. HELENA ERJAVČEVA

Za narodov blagor	Mrmoljevka	2
Yerma	Rogačka	21
Sneguljčica	Kraljica	27
Orfej se spušča	Dolly Hammsova	4
		54

5. SLAVKA GLAVINOVA

Zvezde so večne	Jasna	31
Prosti dan	Vera	31
Yerma	Prva perica — Prva žena	21
Ornifle	Grofica (alt.)	7
Don Juan	Elvira	23
Češnjev vrt	Varja	18

131

6. VIKA GRILOVA

Prosti dan	Ida	28
Za narodov blagor	Hišna pri Grudnovih	2
Yerma	Yerma	21
Sneguljčica	Meglica	26
Aretej	Magistra	20
Don Juan	Maturina	23
Češnjev vrt	Dunjaša	18

138

7. VIDA JUVANOVA

Yerma	Druga svakinja	21
Življenje v zagati	Helen	29
Orfej se spušča	Stella Talbottova	4
		<hr/>
		54

8. MILA KAČIČEVA (na študijskem dopustu na Poljskem)

Zvezde so večne	Marjana	27
Prosti dan	Plavolaska	23
Yerma	Četrta perica	21
Orfej se spušča	Beulach Binningsova	4
		<hr/>
		75

9. ELVIRA KRALJEVA upokojenka)

Zvezde so večne	Marjana (vsk.)	4
Prosti dan	Marija	31
Za narodov blagor	Katarina	2
Yerma	Brezbožna starka	21
		<hr/>
		58

10. VIDA LEVSTIKOVA

Prosti dan	Plavolaska (vsk.)	8
Yerma	Druga perica — druga žena	21
Ornifle	Nénette	15
		<hr/>
		44

11. IVANKA MEŽANOVA

Prosti dan	Meta	31
Yerma	Maria	21
Ornifle	Gospodična Supo	15
Češnjev vrt	Šarlota Ivanovna	18
		<hr/>
		85

12. MIHAELA NOVAKOVA

Prosti dan	Minna	28
Za narodov blagor	Matilda	2
Yerma	Šesta perica — prva mlada žena	21
Življenje v zagati	Josephine (alt.)	16
Sneguljčica	Šesti škrt	27
		<hr/>
		94

13. DUŠA POČKAJEVA

Prosti dan	Ida (vsk.)	3
Za narodov blagor	Helena	2
Yerma	Druga mlada žena	21
Sneguljčica	Drugi škrt (vsk.)	1
Ornifle	Margueritte	15
Aretěj	Livia Ancila — Klara Anita (alt.)	10
Don Juan	Šarlota	23
Orfej se spušča	Carol Cutrerova	4
		<hr/>

14. MAJDA POTOKARJEVA (na bolniškem in porodniškem dopustu)

15. SAVA SEVERJEVA

Yerma	Prva svakinja	21
Ornifle	Grofica (alt.)	8
Aretej	Livia Ancila — Klara Anita (alt.)	10
Češnjev vrt	Ranjevska (alt.)	9
		<hr/> 48

16. MIHAELA ŠARIČEVA (honorarna)

Yerma	Starka	21
Češnjev vrt	Ranjevska (alt.)	9
Orfej se spušča	Strežnica Porterjeva (vsk.)	1
		<hr/> 31

17. MILEVA UKMARJEVA (dlje časa bolna)

Yerma	Druga starka	21
-------	--------------	----

INSPICIRANJE:

1. BENEDIČIČ MARJAN

Prosti dan	31
Za narodov blagor	2
Yerma	21
Dvanajst porotnikov (vsk.)	6
Sneguljčica	26
Ornifle (vsk., t. t.)	2
Češnjev vrt	18

106

2. PODGORŠEK VINKO

Dvanajst porotnikov	56
Ornifle	15
Don Juan	23
Orfej se spušča	4
	<hr/> 98

3. STARIČ BRANKO (tudi tonski tehnik)

Zvezde so večne	31
Prosti dan (vsk., t. t.)	2
Yerma (t. t.)	21
Življenje v zagati	29
Dvanajst porotnikov (vsk., t. t.)	2

Sneguljčica (t. t.)	27
Ornifle (t. t.)	13
Aretej	20
Češnjev vrt (t. t.)	18
Orfej se spušča (t. t.)	4

167

SUFLIRANJE:

1. HILDA BENEDIČIČEVA

Zvezde so večne	31
Prosti dan (vsk.)	3
Dvanajst porotnikov*	61
Ornifle	15
Aretej (vsk.)	4
Don Juan	23
Orfej se spušča	4

141

2. VERA PODGORŠKOVA

Prosti dan	27
Yerma	20
Aretej	16
Češnjev vrt	18

81

3. FANI PRESETNIKOVA

(honorarna)

Za narodov blagor	2
Življenje v zagati	29
Sneguljčica	27
	<hr/>
	58

4. PODGORŠEK VINKO

(vsk.)

Prosti dan	1
Yerma	1
	<hr/>
	2

* ena predstava »Dvanajstih porotnikov« brez suflerke.

Legenda: alt. = alternacija, t. t. = tonski tehnik, vsk. = vskok. Številka poleg vloge pove, kolikokrat je v njej igralec nastopil.

V gornjem pregledu niso upoštevani nastopi posameznikov v drugih gledališčih (Ad hoc, Eksperimentalno gledališče, Mladinsko gledališče, Oder 57 itd.).

KOT GOSTJE SO SODELOVALI V VEČJIH VLOGAH:

Marija Benkova, študentka Igralske akademije, trinajstkrat v vlogi Josephine (Življenje v zagati — alt.) in sedemindvajsetkrat v vlogi Sneguljčice (Sneguljčica);

Vladimir Skrbinšek, član Drame SNG v Mariboru, dvajsetkrat v vlogi Raoula Sigurda Morgensa (Aretej);

Alja Tkačeva, dramska igralka, osemnajstkrat v vlogi Anje (Češnjev vrt) in trikrat v vlogi Minne (Prosti dan — vsk.).

V manjših vlogah so sodelovali tudi slušatelji Akademije za igralsko umetnost (Lenka Ferenčakova, Boris Juh, Stanko Potisk, Irena Prosenova, Anton Slodnjak, Jana Šmidova — omenjeni na premierskih zasedbah — itd.), pevka Zdenka Goljevščkova, člani folklorne skupine »France Marolt«, volonterji (Barbka Levstikova, itd.), vendar se o njih sodelovanju ni vodila točna evidenca.

W. Shakespeare: »Sen kresne noči«. Režija: dr. B. Kreft, scena: ing. arch. N. Matul, kost.: M. Matulova, koreogr.: Š. Suhi.

STATISTIČNI PREGLED DELA

Avtor Prevajalec	Delo	Režiser Asistent režije	Scenograf Kostumograf	Glasba Razsvetljava	Razni sodelavci
1. M. Bor	ZVEZDE SO VECNE	S. Jan M. Marin	V. Rijavec M. Jarčeva	U. Krek V. Lavrenčič L. Vene	A. Bajec (lektor)
2. O. L. Fischer J. Dolar	PROSTI DAN	V. Molka -	S. Jovanović M. Jarčeva	M. Vodopivec V. Lavrenčič J. Boštjančič	M. Mahnič (lektor)
3. I. Cankar	ZA NARODOV BLAGOR	M. Korun -	M. Korun M. Jarčeva	- L. Vene	M. Mahnič (lektor)
4. F. G. Lorca J. Moder	YERMA	V. Molka -	V. Molka A. Bartl- Serša	M. Vodopivec V. Lavrenčič L. Vene	M. Mahnič (lektor) H. Neubauser (koreograf)
5. S. Delaney M. Miheličeva	ŽIVLJENJE V ZAGATI	B. Kreft -	E. Franz M. Jarčeva	B. Adamič V. Lavrenčič L. Vene	A. Bajec (lektor)
6. Rose-Budjuhn M. Klopčič	DVANAJST POROTNIKOV	S. Jan -	V. Rijavec M. Jarčeva	- V. Lavrenčič L. Vene	M. Mahnič (lektor)
7. P. Golia	SNEGULJ- CICA	M. Korun -	M. Korun A. Bartl- Serša	M. Vodopivec L. Vene	M. Kraljeva (ovitek GL)
8. J. Anouilh C. Kosmač	ORNIFLE ali SAPICA	F. Jamnik -	N. Matul M. Jarčeva	B. Adamič J. Boštjančič L. Vene	A. Bajec (lektor)
9. M. Krlježa J. Vidmar	ARETEJ ali LEGENDA O SV. ANCILI	S. Jan S. Potočnik M. Busič	S. Jovanović V. Rijavec M. Jarčeva	U. Krek L. Vene J. Boštjančič	A. Bajec (lektor)
10. Molière J. Vidmar	DON JUAN ali KAMENITI GOST	M. Korun -	V. Rijavec A. Bartl- Serša	- L. Vene J. Boštjančič	M. Mahnič (lektor) M. Sevnikova (koreograf)
11. A. P. Čehov J. Vidmar	ČESNJEV VRT	V. Molka -	V. Molka M. Jarčeva	- L. Vene	M. Mahnič (lektor)
12. Tennessee Williams M. Miheličeva	ORFEJ SE SPUŠČA	F. Jamnik -	N. Matul A. Bartl- Serša	B. Adamič L. Vene J. Boštjančič	A. Bajec (lektor) M. Jeras (koreograf)

DRAME SNG V SEZONI 1959-60

Datum prve uprizoritve			Število predstav	Abonma (obisk)	Izven in zaklj. v Ljubljani (obisk)	Gostovanja (obisk)	Skupni obisk
Premiera	na novo	ponovitev					
		2. IX. 1959	31	5200	4649	3330	13.179
		5. IX. 1959	31	4463	4835	1996	11.294
		2. X. 1959	2		293	900	1193
9. X. 1959			21	5200	2428		7628
16. X. 1959			29	4083	6220	370	10.673
22. X. 1959			62	5200	5835	12.292	23.327
		29. XI. 1959	27		12.438		12.438
4. XII. 1959			15	1117	4356	800	6273
12. II. 1960			20	5200	2517		7717
3. III. 1960			23	5200	2582	600	8382
		27. IV. 1960	18	5200	1503		6703
15. V. 1960			4	737	788		1525
			283	41.600	48.444	20.288	110.332

Od 283 predstav v sezoni 1959-1960 (toliko predstav je bilo po osvoboditvi samo še v sezoni 1945-1946) je Drama SNG odigrala **104** predstave za **13** rednih abonmajev (A, B, C, D, E, F, G, H, K, S, T, U, Petek pop.); za vse abonmaje je bilo odigranih naslednjih osem del: Zvezde so večne, Prosti dan, Yerma, Življenje v zagati, Dvanajst porotnikov, Aretej, Don Juan in Češnjev vrt; — **16** predstav za **2** dijaška abonmaja, **8** predstav za abonma TŠ, **8** predstav za abonma ZŠJ (za te abonmaje sta prišli v poštev tudi deli Ornifle in Orfej se spušča); — **20** zaključenih predstav; — **77** »izven« predstav v domači hiši in **50** »izven« predstav na gostovanjih.

Med ugotovljenih 283 predstav sta všteti tudi generalki za »Češnjev vrt« (26. 4. 1960) in »Orfej se spušča« (13. 5. 1960), ki sta bili javni, namenjeni abonmaju TŠ oz. Dij. I. Uradni premieri obeh del sta bili 27. 4. 1960 oz. 15. 5. 1960, kar je razvidno iz tabelaričnega pregleda predstav.

ZAKLJUČENE PREDSTAVE (20)

Zvezde so večne (4)

- 6. nov. 1959 — Gimnazija iz Kranja
- 12. jan. 1960 — Usnjarska šola in osemletka Domžale
in Gozdarska šola Postojna
- 6. febr. 1960 — Ekonomska srednja šola
- 2. mar. 1960 — Gimnazija Kočevje

Prosti dan (3)

- 8. mar. 1960 — Občinski odbor SZDL Bežigrad
- 15. mar. 1960 — Osemletka »S. Jenko« Kranj
- 18. mar. 1960 — Šole iz Domžal in vzgajališče Smednik

Dvanajst porotnikov (1)

- 24. nov. 1959 — Gimnazija Postojna

Sneguljčica (12)

- 22. dec. 1959 — Osnovna šola Litija
- 23. dec. 1959 — Osnovna šola »M. Perca«
- 24. dec. 1959 — Osnovna šola »B. Kidriča«
- 24. dec. 1959 — Osnovna šola »Vide Pregarc«
- 25. dec. 1959 — Osnovni šoli Sostro in Hotedrščica, vrtci Šiške,
Vevč in terena Univerze
- 26. dec. 1959 — Osnovna šola Medvode
- 27. dec. 1959 — Delno zaključena predstava
- 28. dec. 1959 — Osnovni šoli Sevnica in Brezovica
- 29. dec. 1959 — Osnovna šola »Fran Levstik«
- 30. dec. 1959 — Tovarna »Elma« Črnuče
- 18. feb. 1960 — Druga osemletka iz Kamnika

»IZVEN« V LJUBLJANI (77), V DOMAČI HIŠI

Zvezde so večne	4
Prosti dan	7
Za narodov blagor	1
Yerma	4
Življenje v zagati	14
Dvanajst porotnikov	12
Sneguljčica	15
Ornifle	10
Aretej	3
Don Juan	4
Češnjev vrt	1
Orfej se spušča	2

77

GOSTOVANJE (50)

Zvezde so večne (6)

- 3. okt. 1959 — Zagreb
- 13. nov. 1959 — Kranj (dvakrat)
- 8. maja 1960 — Dolsko
- 19. maja 1960 — Novi Sad
- 23. maja 1960 — Zagorje

Prosti dan (6)

- 6. mar. 1960 — Koper
- 7. mar. 1960 — Izola
- 16. mar. 1960 — Maribor
- 24. jun. 1960 — Nova Gorica
- 25. jun. 1960 — Deskle
- 26. jun. 1960 — Ajdovščina

Za narodov blagor (1)

- 2. okt. 1959 — Zagreb

Življenje v zagati (1)

- 4. feb. 1960 — Celje

Dvanajst porotnikov (32)

- 20. nov. 1959 — Kamnik
- 13. dec. 1959 — Izola
- 14. dec. 1959 — Koper (dvakrat)
- 23. jan. 1960 — Trst
- 24. jan. 1960 — Trst
- 11. mar. 1960 — Kranj (dvakrat)
- 2. jun. 1960 — Jesenice
- 4. jun. 1960 — Murska Sobota
- 5. jun. 1960 — Beltinci
- 6. jun. 1960 — Murska Sobota
- 6. jun. 1960 — Grad
- 7. jun. 1960 — Lendava
- 8. jun. 1960 — Radgona
- 9. jun. 1960 — Križevci pri Ljutomeru

- 10. jun. 1960 — Ljutomer
- 11. jun. 1960 — Ptuj
- 12. jun. 1960 — Velika Nedelja
- 13. jun. 1960 — Kidričevo
- 16. jun. 1960 — Novo mesto (dvakrat)
- 17. jun. 1960 — Črnomelj
- 18. jun. 1960 — Kočevje
- 19. jun. 1960 — Ribnica
- 20. jun. 1960 — Kostanjevica
- 21. jun. 1960 — Pleterje
- 21. jun. 1960 — Krško
- 30. jun. 1960 — Domžale
- 1. jul. 1960 — Mengeš
- 2. jul. 1960 — Zagorje
- 4. jul. 1960 — Zalog

Ornifle (2)

- 5. mar. 1960 — Koper
- 6. mar. 1960 — Koper

Don Juan (2)

- 21. apr. 1960 — Kranj (dvakrat)

TUJE PRIREDITVE V DRAMI (3)

V sezoni 1959/60 so v dramski hiši gostovale naslednje skupine:
 Akademija za igralsko umetnost (Shakespeare: Kar hočete) 5. nov. 1959 in 5. feb. 1960;
 Zagrebačko dramsko kazalište (Saroyan: Jamski ljudje) 5. mar. 1960.

TUJE DRAMSKÉ PREDSTAVE V OPERI (5)

Jugoslovansko dramsko pozorište iz Beograda (O'Neill: Dolgega dne potovanje v noč) 25. okt. 1959;

Hrvatsko narodno kazalište iz Zagreba (Krlježa: Aretej) 28. apr. 1960; (Brezovački: Diogeneš) 29. apr. 1960;

pariška skupina Renaud-Barrault (Marivaux: Varljiva razodetja + recital poezije in pantomime) 14. jun. 1960; (Molière: Ljudomrznik) 15. junija 1960 (s posredovanjem Koncertne direkcije Slovenije).

DVE NAŠI PREDSTAVI V SEZONI 1959/1960 JE PRENAŠALA RTV LJUBLJANA:

Zvezde so večne — 2. sept. 1959 in **Sneguljčica** — 12. mar. 1960.

IZ PREDNJEGA JE RAZVIDNO, DA JE BILO V SEZONI 1959/1960 POLEG DOMAČIH 283 PREDSTAV NA SPOREDU ŠE 8 NASTOPOV TUJIH SKUPIN, KAR DA SKUPNO 291 PREDSTAV.

PROTI BOLEČINAM VSEH VRST (glavobolu zobobolu,
revmatičnim bolečinam nevralgijam itd.)

zahtevajte v lekarnah
le originalno škatlico **COFFALGOL**
ali tablete z močnejšim učinkom **PHENALGOL!**

IZDELUJE: *Lek* Tovarna farmacevtskih in kemičnih
proizvodov LJUBLJANA

POSLUŽITE SE ODLIČNIH PROIZVODOV PODJETJA

ŠUMI

tovarne bonbonov,
čokolade
in peciva
v Ljubljani

Nad kvaliteto naših proizvodov
ne boste nikdar razočarani!

PRED IN PO PREDSTAVI OBIŠČITE

Tavčarjev hram

KJER BOSTE SOLIDNO POSTREŽENI

Oglašujte

v Gledališkem listu!

TRGOVSKO PODJETJE

Svila

(BIVŠI URBANC)

v Ljubljani

*pri Prešernovem
spomeniku*

*priporoča
obiskovalcem
gledališča
svoje bogate
zaloge svile
in drugih
tkanin!*

„ELEKTRONABAVA“

Podjetje za uvoz elektroopreme in elektromateriala,
nakup in prodaja proizvodov elektroindustrije FLRJ

Ljubljana, Resljeva 18-II

Telefon: 31-058, 31-059, telegram: Elektronabava Ljubljana
Skladišče: Črnuče tel. 382-172

dobavlja ves električni material iz uvoza in domačega trga

TUBA

TOVARNA KOVINSKIH IN PLASTICNIH
IZDELKOV

LJUBLJANA, KAMNIŠKA 20

Proizvaja izdelke iz plastičnih mas za farmacevtsko,
kemično, avtomobilsko, elektro in radio-tehnično indu-
strijo, kakor tudi predmete za široko potrošnjo,
tehnične izdelke in embalažo iz aluminija, svinčeno
ter pokositreno embalažo.

Male Rezke
velika želja

NARTA

sport

KREMA

NARTA

sport

KREMA

NARTA

sport

KREM

NART

sport

KREM

NART

sport

KR

OB VSAKI PRIIZKI. OB VSAKEM VREMENU

Moderni roman

SERIJA 1961

Mihail Šolohov: ZORANA LEDINA I. II.

Hans Helmut Kirst:
TOVARNA OFICIRJEV

James Jones:
PRITEKLI SO NEKATERI I. II.

Erst Glaeser: BLIŠČ IN BEDA NEMCEV

Prednaročila sprejema

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE

LJUBLJANA, Mestni trg 26

IZ SERIJE 1960 IMAMO ŠE V PRODAJI
V VSEH KNJIGARNAH:

Joyce Cary: NA MILOST IN NEMILOST

Merwood Anderson: UBOGI BELEC

Louis Aragon: VELIKI TEDEN

Marija Dabrowska:
NOČI IN DNEVI I. II. (v tisku)